

Annette Arlander

Tala om det för tallen 1 (11.1.2021)

Kära tall,

Tack för att jag får sitta så här, på dig, här vid stranden på Öro. Jag beslöt mig för att komma och hälsa på dig medan jag är här nu helt enkelt för att du växer på en så fin plats här på västra stranden och är böjd på ett sådant sätt att det är, som du skulle vara inbjudande för att sitta på. Jag är säkert inte den första människa som sitter här, men de flesta sitter här antagligen under sommarhalvåret, och nu är det den elfte januari tjugotusen [sic] tjugooett. Och även om det är soligt och klart väder idag och inte väldigt kallt, så är det ändå vinter. Jag har tidigare försökt skriva till tallar här, men den här gången bestämde jag mig för att försöka tala in i en mikrofon, att bokstavligen tala om det för tallen. Och även om det känns lite konstigt, och jag vet inte hur det kommer att låta, så är det ju ett mer direkt sätt att tala till dig. Jag antar inte att du förstår svenska eller människospråk överhuvudtaget, men det är fullt möjligt att du kan känna eller höra, känna av min röst på något sätt. Många växter kan höra ljud, känna igen ljud på något sätt. Sen tycker jag om att tänka mig att du på något sätt anar mina avsikter, och att du känner efter, ifall du känner efter så kan du känna att jag vill dig väl, eller åtminstone inte vill dig något illa.

Men för att vara riktigt ärlig så talar jag till dig idag, inte så mycket för din skull som för min egen skull. Jag har just fyllt sextiofem år, i förrgår, och det kändes bra att fira det, den bemärkelsedagen här på ön med tallarna här. Jag besökte en annan tall belägen nära kasernområdet då. Men även om, även om det här är ett bra ställe att bli äldre på så är det ändå lite kusligt. Det slog mig att jag nu egentligen borde pensionera mig, gå i pension helt enkelt, ansöka om pension. Jag har inget arbete just nu att gå i pension från, men jag har lyckligtvis ett arbetsstipendium, så att jag kan arbeta helt normalt hela det här året ännu. Men själva tanken på att gå i pension är lite skrämmande. Du är ju ingen ung tall själv heller, men jag har svårt att tänka mig att tallar skulle gå i pension. Tallar kan ju dö, torka bort, förtvina, men också bli väldigt, väldigt gamla, och jag ser ju på dina barr och på dina kottar att du jobbar på för fullt, även om du är böjd på ett sånt här underligt sätt, antagligen på grund av någon höststorm när du var ung. Men, ja, jag vet inte, kanske jag inte direkt ber om råd från dig hur jag skall förhålla mig till det där med pension, men jag vill bara ha ett perspektiv på det genom att fundera på det tillsammans med dig.

Om man tänker det på ett annat sätt så är du ju pensionär hela tiden, i den bemärkelsen att du arbetar för dig själv och gör det som känns viktigt för dig och som du behöver göra för att hålla dig vid liv, och för att hjälpa alla de andra varelser som livnär sig på dig, som alla de olika typer av lav som växer på din bark just här intill. För att inte tala om alla andra växter och djur och mikrober som du hjälper att fungera. Det är svårt att förstå ett träd om man är människa, att förstå på riktigt. Men antagligen är det också svårt att förstå en människa om man är tall. I stället för att beklaga mig för dig eller lätta på hjärtat som man säger, berätta om min oro inför att bli gammal och pensionerad och inte behövas längre kan man kanske säga, så borde jag kanske lyssna på dig i stället. Men det vad jag hör, det är inte dig utan det är havet här intill. Men tack i varje fall att du lyssnade på mig. Tack för att du finns, och för att jag vet att jag kan kanske komma tillbaka till dig nån gång. Jag hoppas du har det bra resten av vintern. Sköt om dig.

Tala om det för tallen 2 (20.2.2021)

Kära tall,

Det är roligt att vara här hos dig igen. Det är över en månad sen jag var här senast. Det är februari, tjugonde februari tjugohundra tjugooett, och det är ovanligt mycket snö i år, en riktig vinter, trots klimatförändringen. Jag undrar om du sover över vintern, som björnar gör, och många djur, eller vilar, det gör du säkert åtminstone. Men du har ju dina gröna barr så i princip kan du väl fortsätta jobba som vanligt. Men jag tänker mig att det är för kallt för alla vätskorna att röra sig i din stam. Men kanske barken är tjock. Nu är det inte så kallt, det är egentligen snöbollsväder, kring noll, men förra veckan var det väldigt kallt, och veckan innan också. Kanske växter inte fryser på samma sätt som djur. Frysa gör de ju, kölden tar livet av växter förstås. Men ni tallar är vana vid kölden. Jag kan tänka mig att det blir svårare när det blir varmare. Inte för att värmen i sig skulle vara jobbig, bara det finns vatten, och det finns det säkert nog här. Men det kommer ju en massa nya insekter och svampar och all slags smådjur som tycker om att äta och borra hål i dig och så vidare. Det handlar ju om balans, det förstår jag. Din bark är alldeles full av olika typers lav, och det verkar inte vara något problem för dig. Men det är klart att om det sen finns insekter som borrar sig in i ditt trä och sprider sjukdomar, så är det en annan sak.

Jag vet inte om det är möjligt för dig att förbereda dig för klimatförändringen. I princip skulle det kunna vara farligt för dig att vara så här nära vattenbrynet, nära havet, för om havsnivån skulle stiga så mycket som den har planerats att den skall göra, så då skulle du hamna under vatten, faktiskt. Men lyckligtvis har vi ju fortfarande landupphöjningen efter istiden här, som motverkar den stigande havsnivån en aning. Havet ser häftigt ut nu när det är isbelagt. Isen är mörk och inte vit idag, så det liknar vanligt hav, men det som är spännande med det är att det är helt tyst. Nu blåser det lite, och jag kan tänka mig att vinden slår mot mikrofonen också ibland, men i morse var det alldeles tyst. När man kommer från stan är det nästan överkligt med en sådan tystnad. Så plötsligt hörs det en liten fågel som inser att det börjar bli vår så småningom. Det känns ju inte som vår i den här kylan, men ljuset återvänder. De säger att växterna förstår att de skall börja växa, inte för att ljuset återvänder, utan för att de, innan det, redan innan det när det blir mörkt. Jag undrar om det stämmer för dig också.

Jag vet inte om du, om du sover, om du vilar, eller om du är här nu, medveten, medveten på det sätt som en tall är medveten. På sätt och vis är du ju mycket mer medveten än människorna, till exempel när det gäller olika nyanser av ljus eller nyanser av fukt, antar jag, och så vidare. Men å andra sidan så har du ju inte en medvetenhet som är som vår. Jag kan tänka mig att vinden är det viktigaste, för det är vinden som böjer dig och tvingar dig att följa sig själv, eller följa, böja sig för vinden. Och det är bara vinden som hörs just nu, när havet inte brusar fritt. Jag hoppas jag inte stör din vila genom att sätta mig här. Kanske jag skall lämna dig att vila i lugn och ro. Men tack för att jag fick sitta här, och tack för att jag fick tala med dig, även om jag inte har något spännande att berätta åt dig just nu. Och inte heller några goda nyheter vad gäller klimatförändringen i sig. Även om det känns lite grann som om folk så småningom skulle vakna till att nu måste det göras något. Kanske det. Men än så länge, ha det så bra. Jag hoppas att vi träffas ännu, innan våren. Tack.

Tala om det för tallen 3 (11.5.2021)

Kära tall,

Roligt att se dig igen efter en så lång paus. Vi träffades senast i slutet av februari, och då var stranden täckt med snö. Nu lyser sanden i solen. Jag såg just en huggorm ringla sig i sanden och den gömde sig snabbt in i en tova med enris, som en ö mitt i sanden där den var gömd. Jag väntade en stund för att se om den skulle komma ut från andra sidan, men nej, den stanna där, för den ville inte ha med mig och göra. Det förstår jag, och jag tycker... det är ju bra, att den undviker mig i stället för att anfälla. Det slog mig, kära tall, att du ju inte har den chansen. Jag kommer till dig och sätter mig på din stam och är jätteglad att se dig. Men tank om du inte är så glad att se mig. Du kan inte ringla bort som huggormen... Man skall kanske inte jämföra olika sätt att reagera. Du har ju din tjocka bark som skyddar dig. Det är som att du kan stänga öronen om du inte vill lyssna på vad jag har att tala om för dig. Ja, jag läste eller bläddrade i en artikel nyligen som handlade om tallar. Det var en vetenskaplig text som analyserade olika tall arters utveckling i historien eller snarare i förhistorisk, geologisk tid. Och den beaktade liksom både ekologiska frågor och genetiska frågor. Och varför det var viktigt var för att det var en studie, en global studie i biodiversitet eller naturens mångfald och hur den kan komma att påverkas av klimatförändringen eller uppvärmningen.

Och skribenterna hade kommit fram till att det var i mellanzonerna, ”mid altitudes”, där den största delen av de olika tall arterna hade vuxit fram. Och först förstod jag ju inte vad det handlade om, men det där med ”mid altitudes”, det handlar om höjdskillnaderna i bergen. Och här i Finland så tänker vi ju i norr och syd, vilka arter klarar sig längre söderut, och vilka drar sig norrut när det blir varmare, medan på andra håll så handlar det om bergen, så att det som hos oss växer norrut, det växer högre upp i bergen. Det hade jag ju inte tänkt på. Men det spännande ur din synvinkel, eller varför jag berättar det här åt dig är att det visade sig att tallar växer överallt på jordklotet, på alla håll, och i många, många olika arter, och de har, ni har funnits här länge, väldigt länge. Jag trodde ju att det var de stora sibiriska skogarna och kanadensiska skogarna kanske, som innehöll mest tall, men det finns tall i Australien och i Afrika, överallt finns det tallar av olika slag. Jag har förstått eller åtminstone inbillat mig att alla tallar som lever i Finland hör till samma art, men det kan ju hända att det finns lokala varianter av olika slag, det har jag inte tagit reda på. Kanske det finns en speciell Örö variant? Nå, det här är ett typiskt mänskligt sätt att tänka på saker, att klassificera och namnge, och det är kanske inte det viktigaste. Men jag tillbringade hela april månad uppe i Karlö, Hailuoto, högt uppe i Bottniska viken, och där är det ju fullt med tallar också.

Delvis är de annorlunda, men sen har de också tallar som de kallar för ”tarri”, som är ett slags martallar fast gamla och tjocka. Men i princip är det också samma art av tall kan jag tänka mig. Ni är ett stort släkte. Men jag vet inte om det är viktigt för dig här, nu. Snarare är det väl så att det är bra för dig att ha en massa plats omkring dig, men ändå ha släktingar på nära håll. Och det växer ju många olika slags ris och snår och enris och mossar och olika svampar, det fanns en massa murklor inte så långt härifrån. Jag stötte också på en artikel från Suzan Simard, en forstvetare, kanadensisk kvinna, som är nu väldigt omtalad för att hon har skrivit om ”The Mother Tree”. Men hon skriver också om samarbetet träd emellan, och att vissa trädslag trivs ihop för att de tycker om samma svampmycelier och så vidare. Jag undrar vilka dina favoriter är? Men ni har levt här så länge på Örö, i de här omständigheterna, så ni har säkert utvecklat ett bra samarbete med åren.

Vad mer kan jag berätta åt dig? Tanken var ju att jag skulle tala om mina egna sorger eller bekymmer eller kanske glädjeämnen, men jag vet inte om jag har några akuta just nu. I och med att det blir vår och i och med att corona-krisen så småningom börjar avta – ja, jag har fått min [mitt] första vaccin, det är härligt – och i och med att, ja ljuset har återvänt och värmen också återvänder så småningom, så blir vi ju alla mer optimistiska och glada och fulla av hopp. Man kan riktigt känna det när man går i skogarna här att alla skyndar sig för att få ut sina blad för att kunna börja med fotosyntesen och... och krypen kommer fram. Det var inte långt härifrån som det var en massa spindelväv som redan höll på att vävas och så vidare. Det är härligt att vara bland annat liv, insåg jag plötsligt efter att ha varit i stan igen, att vara mitt bland liv. Också huggormar, trots allt. Men, förlåt att jag säger så här, det är ju inte livet bara i sig som drar mig till dig, utan just för att du är så speciell och växer på en speciell plats med en härlig utsikt över havet och så med en sådan särskild böjd stam, som är som skapt för alla människor som vandrar här förbi att sitta och vila en stund. Hur skall jag säga, jag behöver inte ens tänka mig att du har gjort det med avsikt, den fungerar som en inbjudan, oberoende av, så tack för det.

Tala om det för tallen 4 (27.6.2021)

Kära tall,

vad roligt att se dig igen. Jag trodde inte att det skulle vara så roligt, att det skulle kännas så fint att sitta här, på nytt. Jag var ju här i maj, men det var också ett kort besök. Nu är det söndagen efter midsommar den 27 juni, för att midsommarn var så sent i år. Det är väldigt varmt, men det blåser friskt, och jag är lite orolig att mikrofonen som jag talar i egentligen kommer att registrera mest vinden. Och det brukar ju inte låta så bra. Det är skönt med vinden för myggorna försvinner. – Jag försöker undvika att tala ovanpå vindpustarna, men det är svårt att avgöra vad som hörs och vad som inte hörs. Hur som helst så hoppas jag att du har haft det bra, och du ser bra ut som vanligt. Det har varit mycket folk på ön över midsommar, men de tycks rymmas väldigt fint hit, eller så... håller de sig alla till hamnen eller hotellområdet. Och de som vandrar ut på stränderna eller cykelvägarna, de gör det för att få vara i fred. – Den här gången har jag bott på Öres residens, i huset vid sydspetsen, som jag bodde i då jag kom hit första gången. Och jag trivs jättebra. Det är en gammal byggnad från den ryska tiden, bygd för officerare, antar jag, med högt till tak och stora fönster. I det andra rummet bodde ett ungt par som var här för att bekanta sig med residenset och jobbade med en film. Och de var väldigt trevliga, men de åkte i väg idag, och jag märkte hur glad och avslappnad jag blev av att få vara för mig själv, konstigt nog. Men ändå söker jag mig hit till dig, till ditt sällskap.

Kanske den största nyheten som jag kan berätta åt dig är, att det faktiskt ser ut som jag skulle kunna fortsätta att besöka dig, eftersom Centrum för konstbefrämjande eller vad statens konstkommission nu egentligen heter nuförtiden, preliminärt har beviljat ett stipendium åt mig. Det är litet, och det är inte helt klart ännu, för det behöver... statsbudgeten måste godkännas först, men det är väldigt sannolikt. Du minns kanske att jag berättade åt dig på vintern att jag var orolig över att behöva pensionera mig, att jag egentligen inte ville gå i pension ännu. Och nu behöver jag inte göra det, och det är ju skönt. Det är ju inte bara besök hos tallar, så här som hos dig, som jag skall syssla med, men det är en del av vad jag har tänkt göra. Och det känns väldigt bra att få så att säga godkänt för det. Att det inte betraktas som galenskap utan som ett helt acceptabelt sätt att göra ett slags konst. Det är väl det vi behöver konsten till, idag. Inte så mycket som dekoration eller inredning eller evenemangskultur, även om det också behövs, utan som försök att fokusera på ett annat sätt, att rikta uppmärksamheten på saker som man annars inte skulle tänka på. Just nu känns det i och för sig som om alla skulle tänka på träd och växter, på olika former av liv, förutom djur, som man redan länge funderat över.

Jag har lovat skriva en artikel på finska om att uppträda med växter, eller vad förslags utmaningar det innebär för performance-teori eller teater-teori eller dansteori, eller funderingar kring föreställningar, om man tar det som sin uppgift att förstå vad det innebär att uppträda med växter och i synnerhet träd. Jag skriver det till en antologi där det finns många olika områden och skribenter som talar om estetik i relation till miljön, från olika synvinklar. Och det känns ju som en utmaning att kunna ge något slags överblick. Jag brukar i allmänhet skriva mest om mitt eget arbete. Även om jag måste sätta det i ett sammanhang och relatera det till vad andra konstnärer gör eller vad filosofer har skrivit, så är mitt bidrag ändå det, de erfarenheter jag har av att pröva på det själv. Och jag vet inte om det fungerar i den här artikeln. Nå, det är ju lite färdigt att fråga dig om råd, men å andra sidan vem annars skulle kunna ge mig bättre råd. Om jag skulle förstå ditt sätt att kommunicera, skulle det ju vara härligt att få veta direkt från dig hur du tycker att vi människor borde uppträda med träd. Men tyvärr har jag ingen sådan extra känslighet. Och jag försöker undvika att fantisera för mycket.

Jag har lyssnat på in-bandade föredrag från en konferens som heter någonting i stil med Mot ett nytt sätt att umgås med växter. Och det har ju varit många olika, väldigt olika infallsvinklar. Men den jag senast lyssnade på var en biolog som jobba med växt intelligens och argumentera för att man skall använda ordet intelligens, som många fysiologer tycker att är helt fel, eftersom växter inte har en hjärna. Men intelligens och hjärna är ju inte beroende av varandra, hos människan kanske, men inte nödvändigtvis hos andra varelser. Och i sitt föredrag påpeka den här spanska forskaren att det ändå är viktigt att vi inte tolkar växternas sätt att förhålla sig till sin

omgivning utifrån ett snävt mänskoperspektiv, utan vi borde försöka förstå vad det är som är viktigt för dig, vilka olika saker som du blir tvungen att ta ställning till när du fattar beslut och avgöranden i fråga om hur du skall växa och hur du skall böja dig och vilka ämnen du skall uppta och så vidare. Så för att respektera din agens, din förmåga att fatta beslut, att bedöma situationen och så vidare, så borde jag känna till mycket mera om hur du upplever världen. Men när jag nu sitter här, även om jag inte vill fantisera så hemskt mycket, så är jag ju inte en biolog eller forskare, på det planet, och inte en filosof heller, så jag litar på mina sinnen och på någon slags känsla då.

De är ju inte så tillförlitliga, det får jag erkänna, men... ja, vad kan jag säga. Att jag blev så glad åt att se dig, jag kände sådan värme för dig, att jag kan bara hoppas att jag skulle på något sätt kunna erbjuda dig någon form av glädje i gengäld. Hur det skulle ske, det vet jag inte, men, ja... Jag får i varje fall säga tack skall du ha, för att jag igen fick sitta här, tack! Jag hoppas vi ses snart igen, eller jag vet att det är mycket sannolikt att vi ses snart igen, nämligen åtminstone i månadsskiftet augusti-september, då jag tänkte komma på ett kort besök igen. Så ha det så bra till dess. Njut av sommaren och värmen och ljuset, mängden av ljus. Sköt om dig.

Tala om det för tallen 5 (31.8.2021)

Kära tall,

Vad roligt att se dig igen. Det är härligt väder, nästan ingen vind, och slutet på sommaren, den sista augusti. Senast vi sågs var det vid midsommar, tror jag, i slutet av juni i varje fall, så det är nästan två månader sen sist. Det är ovanligt tyst, på grund av vinden, eller avsaknaden av vind. Jag läste om skogen, skogen efter oss, en bok på finska. Och där var en detalj som slog mig, helt konkret. Nå, slog mig, men alltså stanna i minnet för att den hade verkan på mig. Och det var den detaljen att de flesta tallarna i vårt land får aldrig leva till vuxen ålder, eller de får leva till vuxen ålder, men de fälls genast när de uppnått en viss slags mannhöjd, alltså när de blivit vuxna. Men de får aldrig uppleva ett liv som vuxna och framför allt inte uppleva ett liv där de åldras. Om ni kan, som de tallar som växer här, om ni kan leva till maximalt femhundra år eller åtminstone 3 - 400 år, i synnerhet i norr, så då är det ju ganska grymt att avliva er i så där sextio års ålder. Jag tänker mig att, om hela min generation skulle ha avlivats kring tjugo, tjugofem... Det är ju det som sker i krig, unga män – eller skedde åtminstone tidigare. Unga män skickades ut för att ta livet av varandra. Men att man ska göra det i fredstid. Nå, jag vet att det kallas odling, och det gör man ju med olika former av odling, också med broilers. Men det är ändå ledsamt att tänka.

Tallarna hinner liksom inte bli individer. Det är därför du är så fin här, och alla dina grannar också på Örö och på många andra öar, varför inte i andra nationalparker också, för att ni får leva ut ert liv och bli det som ni är, på något sätt uttryck för vad miljön har erbjudit er. Så ni har anpassat er till det som livet har kommit med. Nu när jag ju inte dig, jag talar om er tallar i allmänhet, men jag borde kanske tala om dig, för du är ett fint exempel på det, med din tudelade stam som sen dessutom är delad i två tjocka grenar, där jag sitter på den ena av dem. Och som man kunde tänka sig att är ett slags deformation, men som är ett resultat av livet förstås. Nå, det var ju trist att berättat åt dig om alla dina landsmän eller artfränder som lever på plantagerna och avlivas där. Och då får jag ju säga att jag är själv med som skogsägare i ett dödsbo, så att jag kan inte alls skryta med att ha någon moralisk förkörsrätt här. Jag deltar också i skogsodlingen. Och på sätt och vis så förstår jag ju det, att människor odlar olika saker för att dra nytta av växter och djur och så vidare, men det är ändå... det borde finnas någon balans.

Därför är det så viktigt att det blir mer och mer skog som får vara skog och inte en skogsåker, en trädåker. Att det sen, det finns folk som säger att det inte går att återskapa en skog. Om den en gång har fällts kommer det att ta tusentals år för den att bli en riktig gammal skog. Men bara det att låta träden leva sitt liv till slut, det tycker jag är så fint. Och då betyder det ju att de, i synnerhet tallarna blir ju ofta stående. Många granar faller omkull, med sina rötter längs med marken, men tallarna blir ofta stående när de är döda och multnar långsamt eller

torkar till de där gråa fina skulpturerna som sen... på finska kallas de "kelohonka", jag vet faktiskt inte vad de är på svenska. Det finns några här på Öro också, även om det nog är väldigt städat. Det här är liksom en naturpark som vårdas. Och som vi har talat om tidigare så dödas ju tallar här också, helt enkelt för att försöka hålla marken öppen. Ja, vad annat kan jag berätta? Jag kan ju berätta att jag kom hit nu för ett par dagar, endast några dagar, för att uppträda med en annan tall som står nära hotellområdet eller det gamla kasernområdet. Jag skall gunga i den och försöka gunga i takt med en projektion av ett gungande som vi spelade in vid midsommar, där jag bad förbipasserande eller sommargäster att komma och gunga i gungan och så spelade jag in det. Och nu har jag gjort en video som jag skall projicera tillbaka på tallen. Och det skall ske då först klockan nio på torsdagen så att man hoppeligen ser något av den där bilden. Jag skall spela in det hela också på video för det är ju inte så många här, åskådare, kan jag tänka mig, men några eventuellt.

Jag tror att den tallen är äldre än du, åtminstone är den väldigt mycket större. Men för att den växer där på ett mer skyddat område, på en, ja, bördigare plats, och med mindre vind, så kan det ju hända att ni är av samma ålder trots att du är mindre. Jag har också tänkt se ifall jag skulle kunna träffa några nya tallar här på ön. Det betyder inte att jag inte skall komma tillbaka till dig igen när jag kommer nästa gång. Men för att lära mig mer om er, på sätt och vis. Hur som helst, ja, vad annat kan jag berätta? Jo, jag var med på en konferens om konstnärlig forskning och pratade om att skriva brev till träd tillsammans med träden eller hos träden. Och då nämnde jag bara kort i förbifarten att jag också har provat på det här att tala med träd. Men det är bara med dig jag har gjort det försöket. Du är den enda tall som jag inte har skrivit till utan som jag försöker tala till och banda in det vad jag pratar. Då blir det ju lite, tja, pladder ibland. Så kanske jag skall sluta pladdra, och låta dig fortsätta att njuta av de sista sommardagarna. Men tack för att jag fick sitta här hos dig igen. Och ha det så gott. Sköt om dig.

Tala om det för tallen 6 (8.10.2021)

Kära tall,

Det är bara en månad sen vi sågs senast, och det känns som en evighet. Världen är helt annan nu, åtminstone Öro. Det är den åttonde oktober, det blåser hårt, eller kraftigt, från sydväst, syd. Det är mulet, ganska kyligt. Jag kom hit igår, och jag skynda mig till dig genast idag för de har lovat regn resten av veckan. Jag skall stanna här ända till nästa torsdag, och det är ju härligt. Jag hoppas kunna besöka dig ännu en gång i år, men det är inte säkert. Det kan hända att det här är vårt sista möte. Men jag hoppas att det inte är så. Trots att världen omkring dig har förändrats, det har blivit höst, så ser du ut som förut. Du har antagligen vuxit under sommaren, men så oerhört lite att jag inte kan se det. Vinden blåser sanden i ögonen, och håret. Jag var ju här på Öro första gången i november förra året, men jag tyckte inte att det var så kallt. Kanske jag väntade mig novemberkylan och då känns det varmt i jämförelse med det. Medan jag nu ännu inbillade mig att oktober är höst, och bara början av hösten egentligen. Så det borde inte vara så fruktansvärt kallt. Nåja, det är inte fruktansvärt kallt, det är inte minusgrader, det är bara kyligt. Jag är bara instinktivt... på något sätt inställd på att det skall vara varmare hela tiden på grund av klimatkrisen. Men det behöver ju inte bli varmare nödvändigtvis, det kan också bli mera regn, mera stormar, mera underligheter.

I förrgår deltog jag i en demonstration för första gången i mitt liv, inte första gången i mitt liv, men på många tiotals år, som var för att stöda Extinction Rebellion eller Elokapiina som det heter på finska. Jag vet egentligen inte vad det heter på svenska. Alltså ungdomar som kräver att regeringen skall utlysa kris, undantagstillstånd och åtgärda klimatkrisen. Och det var en grupp forskare, dels från Aalto, dels från Konstuniversitetet och Helsingfors universitet, som ställde upp med en banderoll eller två för att stöda ungdomarna. Så att jag stod och höll i en banderoll där det stod på engelska Researchers Rebell for Life. Forskarna gör uppror för livet. Och det vill man ju gärna göra. Det kändes bra att stå där, framför ungdomarna som satt på gatan och blockerade trafiken. Vi stod där länge, en och en halv timme, innan polisen sa till oss att skingra oss. Och då skingrade vi

oss snällt. Men ungdomarna blev ju kvar och blev bortförda av polisen, i häkte. Jag är ingen aktivist, jag är verkligen, visserligen praktiskt lagd men... att jag sitter här hos dig, det är liksom mitt sätt att uttrycka min åsikt. Så jag var lite rädd att delta först. Men det kändes konstigt nog helt bra, och riktigt. Om det sen har någon effekt är det en annan sak. Men åtminstone blev det en viss synlighet i media.

Jag vet ju inte vad som borde göras, men jag litar på aktivisterna och klimatforskarna som säger att det finns lösningar, det är bara politiska beslut som fattas, och jag tror ju det. Och med Coronakrisen fick vi ju se att det går att fatta drastiska beslut. Det går att göra beslut som känns obehagliga, men som är nödvändiga för att få en ändring. Det är kanske det mest spännande som har hänt mig sen vi sågs senast. Jag har varit ganska mycket i Stockholm, och där umgås jag med ett ginkgotråd som de har planterat helt nyligen alldeles nära där jag bor. Vad mera kan jag berätta åt dig, jag vet inte. Jag funderar på att börja en ny serie, eller ny, men alltså ett nytt projekt som jag... I mina arbetsskisser kallar jag det för Talar med tallar, men nu har jag börjat fundera om det egentligen skulle vara bättre att kalla Funderar med furor, för det är ju inte talandet som är det viktiga, utan funderandet. Eller då Mediterar med martallar, om man vill ha en alliteration.

Det lär finnas så väldigt många olika slags tallar i världen, så det skulle vara roligt att träffa lite andra också. För jag tror att alla ni tallarna här i Finland är ju släkt. Jag tror ni heter alla Pinus sylvestris. Kanske det finns några andra tallar i parker, men ni är nog samma tallar, även ni martallar, så vitt jag förstått. Men det skulle vara spännande att träffa andra tallar också, och på det sättet uppmärksamma mångfalden, om man så vill. Men det får bli till nästa år. Jag vet inte hur det skall bli. Jag har ju träffat en massa tallar förutom dig, men det är verkligen roligt att komma tillbaka till dig och se att du mår bra. Nu har jag så kallt om händerna som håller i mikrofonen att jag tror att jag skall lämna dig här i vinden, och hoppas att du inte lider för mycket av den. Och ja, hoppas att du har det bra de kommande månaderna, om jag då inte kan komma på besök innan jul, vilket jag hoppas att jag skall göra. Men ha det så bra till dess. Sköt om dig, tack!

Tala om det för tallen 7 (13.1.2021)

Kära tall, här är jag igen, men nu kanske för sista gången. Nej, inte, inte sista gången som vi träffas, antagligen, men sista gången jag bandar in ett samtal med dig. Det är den 13 november 2021, och det är den sjunde gången som jag har kommit till dig för att tala om för dig hur jag mår, och fråga dig hur du mår. Just idag är det väldigt speciellt igen på Örö, för det är alldeles stilla. Det blåser inte och det är tyst. Det finns en del folk här på ön nu för att det är weekend, och för att det är någon slags festival på gång. Mörk Örö eller något sådant heter det. Men det är inte därför jag är här utan för att jag hade en möjlighet att komma och bo på residenset efter att någon hade backat ur i sista minuten. Annars så är det, känns det väldigt konstigt att det har gått ett år sen jag kom hit för första gången. Och även om jag var förtjust i ön genast från början, så visste jag ju inte då att jag skulle besöka ön så ofta. Jag tror inte att jag lade märke till dig redan under mitt första besök även om jag älskade att gå längs den här stranden. Men på sätt och vis spelar det inte så stor roll, för jag kunde ju egentligen tala också med någon av dina släktingar och vänner här omkring. Det är bara det att du har en så vackert böjd stam som det är så lätt att komma och sätta sig på.

Men det som jag egentligen tänkte tala med dig om är något som är en utmaning för mig och som jag kom att tänka på för att jag lyssnade på ett föredrag om utmaningarna för konsten under den nuvarande klimatkrisen, och utrotningen av arter, och miljökrisen i allmänhet. Och behovet av att tänka både lokalt och globalt, eller då planetariskt om man vill. Det är ju en gammal slogan ren från Hippie-tiden, att tänka globalt och handla lokalt, men i dagens läge har det fått en annorlunda betydelse, för att tänka på planetens välmående handlar delvis om att vi inte kan bara värna om miljön här alldeles intill, för att ... det går inte att avgränsa de fluktuationer som sker, i luften, med haven, t.o.m. med arterna som sprider sig. Och å andra sidan om den orättvisa som fortfarande ökar hela tiden. Även om vi tycker att vi, eller jag tycker att jag lever enkelt, försöker leva enkelt, så

använder jag mera fossilbränslen bara för att hållas vid liv än vad många, många, många andra, de flesta andra människor förbrukar på andra håll i världen. Och här var det är relativt svalt är det ju inte så farligt med lite extra värme, men ett par grader extra värme i områden som håller på att torka ut eller att översvämmas av havet är en helt annan sak. Så de som har gjort minst för att förorsaka det här problemet med uppvärmningen, det är de som lider mest. Och det är ju helt fel.

Men det där med att tänka på ett planetariskt plan, så att man tänker på hela planeten, det blir lätt väldigt abstrakt. Medan det är mycket enklare när jag sitter här hos dig att känna mig förankrad på just det här stället och titta runt omkring mig och fundera på vad som händer här. Men de är ju förbundna med varandra. Helt praktiskt, alltså, havet ligger här utanför, och även om det är Östersjön och Finska Viken och det är nästan som en sjö för att det är så smala sund vid de danska sunden. Men trots allt, så kunde jag skicka en flaskpost här och den kunde resa runt på världens alla hav och komma fram till Nya Zeeland eller Australien eller var som helst. Och å andra sidan en manet eller en... ett litet havsdjur kan komma med fartygens kölvatten, det kan resa runt hela klotet och sen plötsligt bosätta sig här till exempel. För att inte tala om vinden, som för med sig, inte bara fjärilar från Tyskland och Polen, utan... eller sandkorn från Sahara kanske t.o.m., eller de ryska stäpperna, men alla gifter som sprids ut någonstans, så förr eller senare blandas de bland, med vindarna.

Men det är ändå på sätt och vis abstrakt. Ett annat sätt att tänka är förstås att, och som jag kanske borde göra, som är ett mer konkret sätt att relatera konsten man gör till liksom planeten i sig, är att tänka att den här mikrofonen som jag håller i handen, var är den tillverkad? Har den tillverkats i Tyskland, eller, kanske den har tillverkats i Japan eller Korea, trots att jag köpt den från, via en nätbutik från Tyskland. Och sen om man tänker på var materialen som den är byggd av kommer från, så är det med största sannolikt något slags sällsynta metaller som finns i den här också precis som i våra telefoner, som hämtats från gruvor i Afrika eller Asien, och där det kanske är barn som arbetar under fruktansvärda förhållanden. Men framför allt att det är material som det finns begränsade resurser av. Så även om jag tänker mig att sitta här och prata med dig är väldigt immateriellt eller kräver väldigt lite kostnader eller material och blir inte något mycket att göra sig av med om ingen sen vill ha det, bara några filer på en dator, så är det i själva verket enorma materiella kostnader som behövs för att skapa den lilla teknologi som jag använder.

En annan dimension, fast kanske inte så påtagligt planetarisk är förstås det att för mig att komma hit kräver en hel del fossila bränslen. Nu kom jag från Helsingfors och jag åkte inte tåg utan jag åkte buss till Dalsbruk. Jag kunde ha åkt tåg till Salo, men det gick inget tåg så tidigt på morgonen, eller det vill säga ingen buss från Salo vidare, så jag åkte buss till Dalsbruk. Och så var jag tvungen att åka taxi från Dalsbruk till Kasnäs för att ta båten, som säkert också den antagligen förbrukar fossila bränslen och olja. Så även om jag tycker att jag sitter här och njuter av tio dagar av enkelt liv nära dig och nära havet och tallarna och den övriga naturen, så är det ju enorma kostnader, egentligen, fast det inte är så fruktansvärt dyrt för mig, för att jag skall kunna komma hit och ha värme och vatten och så vidare. Nu vill jag ju inte sluta mina samtal med dig med att moralisera, men jag bara upplever det som en utmaning att inte glömma bort de privilegier som jag åtnjuter i och med att jag sitter här. Och som du på sätt och vis också åtnjuter, på ett paradoxalt sätt, inte, givetvis inte på samma sätt som jag. Men det att du finns här i en nationalpark vid en strand där du får leva ditt liv ut, förhoppningsvis, det är ju något som är jättefint. Oberoende av så vill jag nu ta avsked från dig... inte på det sättet, jag kommer säkert att komma tillbaka till dig och hälsa på dig i något skede, men våra samtal kommer att avslutas här. Så jag säger ett stort hjärtligt tack för att jag har fått besöka dig alla de här gångerna. Och allt gott, allt tänkbart gott till dig i framtiden. Tack!

Tala om det för tallen igen
Örö 26.11.2023

Kära tall, fint att se dig igen, och fint att se att du lever och växer. Jag kom här förbi igår och såg att din stam, den stam som tidigare var böjd hade fallit helt längs med marken. Men nu när jag tittar efter så även om det finns ett brott så är du inte bruten utan du bara växer längs med marken till en del. Så fint att det inte gick värre så att säga. Det är nästan två år sedan, ja exakt två år sedan tror jag, så gott som, jag var här senast så det har ju hunnit vara många stormar. Men det var ändå förvånande för det här är en, den här delen av din stam är väldigt tjock och stark. Men saker och ting kan hända. Jag har ibland tänkt på dig för du var den första tall, du var det första träd som jag började prata med. – Och nu kommer vinden. Jag tänkte redan att vart har den försvunnit, för det brukar ofta blåsa här på västra stranden av Örö. Ja, jag besökte dig sju gånger under år 2021 och du var den första tall eller det första träd överhuvudtaget som jag började prata med i stället för att skriva brev till. Och det har jag senare börjat syssla med mera också. Men jag tackar dig för impulsen till det, faktiskt. Om jag tänker vad som har hänt med dig under de här två åren så är det väldigt uppenbart för här ligger du nu, men visserligen är det två stammar som reser sig helt vanligt som förut. Men vad som har hänt åt mig, ja. Delvis inspirerad av dig men också möten med andra tallar här på Örö och på annat håll så startade jag ett nytt projekt som hette Pondering with Pines, Miettii mäntyjen kanssa, Funderar med furor, som jag har hållit på med nu de två senaste åren och fokuserat just på tallar. Inte enbart furor, alltså stora gamla tallar, utan också tallar av alla slag i stället för träd i allmänhet. Och så har jag fått ett nytt hem, en ny bostad i Stockholm för ett år sedan, eller nu alltså ett halvår sedan egentligen, som vi egentligen har tillsammans med min bror och hans hustru men, i princip, men i praktiken är det jag som bor där, någon vecka varje månad. Och det är väldigt fint.

Vad annat kan jag säga att skulle ha hänt? Jag har besökte andra residens men inte så många. Nu i år endast Mazzano Romano i Italien nära Rom. Och där trodde jag att jag skulle hitta många tallar av den speciella italienska typen eller medelhavs-varianten. Men just i Mazzano Romano fanns det inte så många av dem. Då var det mera ekar. Och ja, jag skrivit om tallar och framför allt så har jag också besökt nya tallar. Just nu så besöker jag en tall vid Essingeleden i Stockholm och så brukar jag prata med en tall i Brunnsparken i Helsingfors. Jag har också startat en podd som heter Talking with Trees och de flesta samtalen sker ju på engelska men en del av dem har jag också spelat in på svenska. Och faktiskt, mina samtal med dig var den första gruppen podcast episoder på svenska som jag publicerade. Jag undrar om det var den första gruppen överhuvudtaget eller om inte mina brev till granen på ön Stora Råntan kanske var de första. Nå, det spelar ingen roll, allt det här berättar jag åt dig för att försöka betona att du har varit viktig för mig och fortfarande är, och att jag hoppas att du inte ger upp utan fortsätter att växa också i den här delen som jag nu sitter på som vilar längs marken. Och på sätt och vis är det ju kanske lättare att inte behöva stå emot vinden utan vila vid marken i lugn och ro, för här finns det ju plats. Och du har lika bra, nästan lika bra ljus på marken som högt uppe för att det är så glest med er tallar här på sandstranden. Just nu är det kallt. Sanden glittrar för det är mycket frost ovanpå den och det känns konstigt att promenera på sand som är hård som en snöskorpa för ytan är frusen. Men ljuset är underbart och det vet jag att du också tycker om. Så nu får jag önskar dig ett riktigt, riktigt fint slut på året. Och också ett gott nytt år för jag tror inte att jag har möjlighet att komma hit igen i år. Det här är egentligen den första gången sedan våren för ett och ett halvt år sedan, så det kan ta tid innan vi ses igen. Men om jag kan komma till Örö igen så kommer jag nog till dig också. Ha det bra och sköt om dig.